

Sensor

PB-PP | B-24576
BELGIE(N) - BELGIQUE
afgiftekantoor Hasselt

afz. Eikenlaan 24, 3740 Bilzen | P911747

SENIORENMAGAZINE

jaargang 16 · nr. 59 · oktober 2024 · driemaandelijkse uitgave

bilzen

Beste senioren

Elke stem telt, en zo beslis je mee wie het beleid in onze stad gaat bepalen.

Ik hoop dat jullie een fijne en ontspannende zomer hebben gehad. Nu we de herfst tegemoet gaan, wil ik graag enkele belangrijke onderwerpen bespreken die in deze editie van ons magazine aan bod komen.

Allereerst wil ik het belang van het voorkomen van diabetes type 2 benadrukken. Deze ziekte kunnen we met de juiste kennis en voorzorgsmaatregelen vaak voorkomen. Door gezond te eten en regelmatig te bewegen, kunnen we het risico aanzienlijk verminderen. Daarom bieden we gratis voedingssessies aan om iedereen te ondersteunen bij het maken van gezonde keuzes, het verbeteren van je levensstijl en het integreren daarvan in je dagelijks leven.

Ook de lokale verkiezingen krijgen aandacht in deze editie. Dit jaar zal het voor het eerst zijn dat er geen opkomstplicht meer is. Toch verwachten we dat veel van onze inwoners op zondag 13 oktober naar de stembus zullen trekken om hun stem uit te brengen. Elke stem telt, en zo beslis je mee wie het beleid in onze stad gaat bepalen. Dat varieert van nieuwe wegen en de bibliotheek tot lagere belastingen en de werking van onze Seniorendienst.

Ik wens jullie een prettig en gezond najaar en kijk ernaar uit jullie binnenkort ergens te ontmoeten. Weet dat ik altijd voor jullie klaar sta.

Met vriendelijke groet

Guido Cleuren
Schepen van Senioren

Colofon

Abonnee worden van dit seniorenmagazine of je abonnement opzeggen?
senioren@bilzen.be of 089 39 75 01

Redactie, fotografie
André Janssen, Annie Stulens,
Cassie Collings, Els De Munck,
Freddy Van Looy, Geert Koninckx,
Heleen Loyens, Ireen Colla,
René Daerden

Ontwerp
Liebens Reclame

Verantwoordelijke uitgever
Schepen van Senioren Guido Cleuren
www.bilzen.be/senioren

INHOUD

Kunstwerk Martenslinde + Weetjes	3
Preventie diabetes type 2 + De gerestaureerde wapenborden van de Bilzerse rederijderskamer	4
Eendjes voeren + Zijn Nederlanders dan toch anders?	5
OKRA Trefpunt Bilzen	6
Opvoedingswetten van vroeger	7
Religieus erfgoed van de St.-Mauritiuskerk + Meanders in de Munsterbeek	8
Ieders stem telt! + Merkwaardige bomen in Bilzen	9
Website in de kijker + Nieuwe maten	10
Contrast + Wist-je-dat	11
Maand van de Voetganger + Colofon	12

Kunstwerk Martenslinde

Voor onze reeks verhalen 'Wat is er veranderd?' spraken we in Martenslinde met Katrien Bruggeman, een erudiete dame die actief is in tal van verenigingen met veel interesse voor heemkunde. Ze is namelijk coauteur van twee boeken over de geschiedenis van Martenslinde.

De eerste vermelding over Martenslinde in oude geschriften dateert van 1096: 'Linne' verwijst naar een lindeboom. In 1365 wordt dat 'Linne Sancti Martini', verwijzend naar de patroonheilige, Sint-Martin

Martenslinde was heel lang een zeer autonome gemeente, alleen de parochie was ondergeschikt aan die van Bilzen.

Martenslinde is nu een kleine deelgemeente van Bilzen, met 951 inwoners en maar 2,10 km² groot. Het dorp telt maar liefst 1.096 percelen grond! Bijzonder is het 14de-eeuwse koor in de Sint-Martinuskerk. Het voormalig gemeentehuis uit 1878 wordt sedert 2006 gebruikt als basisschool.

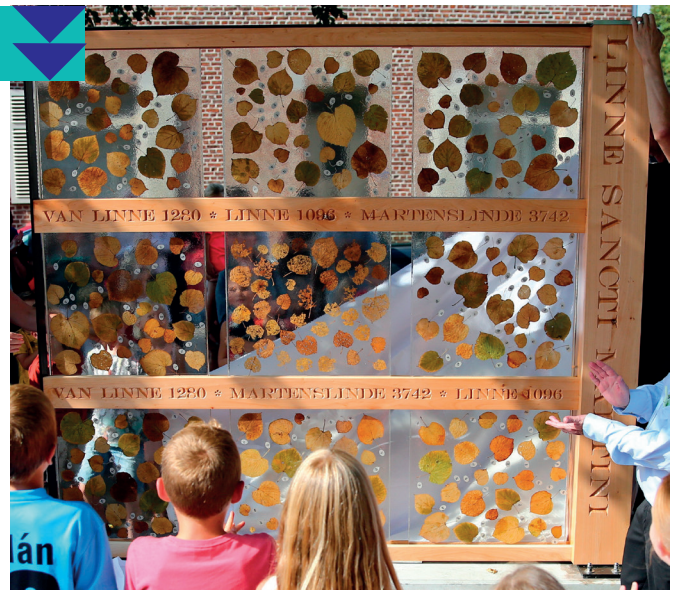
De bewoners zijn trots op de mooi aangeklede begraafplaats, met bijzondere aandacht voor de kinderbegraafplaats waarop een kunstwerk van Petrus Vanlessen staat. Het trok zelfs de aandacht van 'Iedereen beroemd', een VRT-programma.

Martenslinde heeft nog één horecazaak, winkels zijn er niet meer.

Het kunstwerk 'Individuele verbondenheid' van Petrus Vanlessen (Hoeselt, °1971) staat stil bij het ontstaan van het dorp, de voortdurende beweging, de mensen die de vorm van vandaag en die van morgen aangeven. De lindeblaadjes verwijzen naar de inwoners, ook naar de overledenen. De jaartallen alluderen op de eerste vermeldingen van Martenslinde.

3742 verwijst dan weer naar de unieke postcode, waar de inwoners erg fier op zijn.

Het is er aangenaam wonen. Wandelen kan je langs de Wilderbeek. In het Wilderpark ligt de grens tussen Martenslinde en Waltwilder pal in het midden van de vijvers.

WIST JE DAT ...

- ... de haren van de ijsbeer door reflectie wit lijken, maar dat ze eigenlijk doorzichtig zijn? Onder de vacht zit een zwarte huid. Ze zijn dus allesbehalve wit.
- ... Atlantis volgens sommige bronnen groter zou zijn geweest dan Azië en Noord-Afrika bij elkaar? Maar of een van 's werelds grootste mysteries echt bestaan heeft moet nog bewezen worden.
- ... de tramlijn aan de Belgische kust met zijn 67 kilometer tussen Knokke en Adinkerke—De Panne de langste ter wereld is? Duur van het ganse traject in één richting: ongeveer 143 minuten.
- ... toen Omer Vander Ghinste in 1892 begon met brouwen in Bellegem, hij als promotiecampagne brandglasramen met opschrift 'Bieren Omer Vander Ghinste' liet aanbrengen aan de cafégevels? Om die authentieke ramen niet bij elke generatiewissel te moeten vervangen, wordt sindsdien elke eerstgeboren zoon Omer genoemd. En dat al vijf generaties lang.

Diabetes type 2 en het belang van voeding

Op 11 september besteedde de voordracht 'Gezonde voeding op verwijzing' in CC De Kimpel aandacht aan het belang van voeding om diabetes type 2 – waar voornamelijk ouderen gevoelig voor zijn – te voorkomen en/of om ermee om te gaan. In oktober starten de gratis sessies 'Gezonde voeding' door diëtiste Anja Beets.

EERSTELIJNSZONE
ZOLIM

Diensten als Eerstelijnszone Zuid-Oost-Limburg zetten in op deze ziekte die enorm toeneemt. Waar diabetes type 2 vroeger voornamelijk voorkwam bij 65-plussers, ziet men vandaag ook jongeren die ziek zijn. Oorzaak is grotendeels de levensstijl: voeding, beweging/slapen, roken ...

Eén op tien mensen heeft het, één op drie weet niet dat hij/zij het heeft. Dat is alarmerend. Vandaar de actie 'HALT 2 Diabetes'. In 2015 had één op twaalf volwassenen in België diabetes type 2.

Screening

Screening of opsporing is dus belangrijk. Werd nog geen diagnose gesteld, dan kan men via een vragenlijst te weten komen of een bezoek aan de arts aangewezen is. Werd er al een diagnose gesteld, dan bestaat de mogelijkheid voor een opvolging, zelfs voor een zorgtraject.

Hoe deelnemen? De vragenlijst van Findrisc gaat over leeftijd, BMI, buikomtrek, familiale voorbestemming, eetgedrag, inname geneesmiddelen, bloeddruk, bloedsuikerwaarde, beweging ... De score bepaalt of de deelnemer naar de dokter moet voor een glycemie-meting via het bloed. Vandaar stapt men eventueel over naar de juiste zorg.

"Voordeel van de eenvoudige test is de toegankelijkheid (papier of digitaal) want we komen graag langs in bijvoorbeeld dorpsrestauratie, zo geeft de dienst aan. Ervaring leert dat mensen een onderzoek te graag voor zich uitschuiven en bang zijn voor een negatieve uitslag.

Van belang is te weten waar men aan toe is en vervolgens goed ondersteund elke nodige stap te zetten naar verbetering.

Voor meer info omtrent de sessies verwijzen we graag naar diëtiste Anja Beets, mailadres anja.beets@limburg.wgk.be, telefoon 0498-58 46 55 en www.eerstelijnszone.be/eerstelijnszone-zuid-oost-limburg.

De gerestaureerde wapenborden van de Bilzerse rederijkerskamer De Veldbloem

Op 20 juni werden in CC De Kimpel de gerestaureerde wapenborden van de Bilzerse rederijkerskamer De Veldbloem voorgesteld. Dit gebeurde door Frans Maurissen, voorzitter heemkundekring Bilisium, en door Stijn Moekaars met zijn spitsvondige sketches en gedichten.

De stichting van 'De Veldbloem' dateert van de 16de eeuw. De rederijkers brachten o.a. toneelspel van hoog niveau, zinnespelen, treur- en kluchtspelen, dikwijls met dure acteurs, kostbare kostuums en decors. Ze kregen financiële steun van rijke weldoeners. Als dank werden hun wapenschilden op houten borden aangebracht die bij de voorstelling op het podium geplaatst werden.

In Bilzen werden tien borden bewaard en nu na lange tijd grondig gerestaureerd. Ze werden op 20 juni voorgesteld en toegelicht. Een unieke en waardevolle collectie die later een definitieve plaats zal krijgen.

Eendjes voeren

“Oprapen! Oprapen!” Dat klonk een paar keer vrij streng op de bank bij de vijver. Een forse kerel wees met gestrekte wijsvinger naar een hoopje broodbrokken in het gras bij het water. Een man van Afrikaanse origine had de zak daar maar net geledigd. Zijn dochtertje van een paar jaar oud liep kras tussen de aanhollende eendjes.

De man met de strenge wijsvinger bleef op het brood wijzen en herhaalde nog eens “Oprapen!” De vader begon geknield, het hoofd boven de hoop brood, het bevel op te volgen. Zijn dochter dreutelde ongestoord langs het water. Een vrouw, bewust van het dreigende gevaar, liet haar kindwagen achter en liep op het dochtertje toe.

Het was nog vroeg op de middag en er waren dus maar enkele kinderen in de naburige speeltuin. Op de bank naast ons bleef een oudere man het tafereel volgen.

Hoe je deze plotse driftbui ervaart, evenals het gevaar voor dat kind, de onderdanige vrees van de vader, onze eigen inactiviteit, daar kan je pas later over reflecteren.

Maar het was wel duidelijk dat dit niet klopte. De robuuste kerel, niet in uniform, had zijn camionette met een grote getekende vis erop aan de kant gezet. Het ‘gezag’ waarmee hij dreigde stak schril af tegen de onderdanigheid van de man op de knieën en het dartele kind.

Achtergelaten brood bij een vijver kan ongedierte aantrekken. Maar sprookjes waarin kinderen eendjes voeren behoren ook al eeuwen tot onze cultuur.

De dialoog die daarop volgde: “Ze weten dat het niet mag!” - “Er staat geen verbodsbord!” - “Dat wordt uitgetrokken en in het water gegooid! Binnenkort staat er opnieuw een bord! Als ik nog ene zie, bel ik de politie en we zullen eens zien wat hij dan moet betalen! Ik kan hier toch niet de hele dag een oogje in het zeil houden.”

Brood en ratten, ja! Maar eten die vissen van dat brood? Vogels doen dat wel, aalscholers bijvoorbeeld, een halve kilo per dag, naar het schijnt. Maar die roepen geen weerzin op, zoals ratten. Tenzij misschien bij vissers.

ZIJN NEDERLANDERS DAN TOCH ANDERS?

We spreken wel dezelfde taal, maar er zijn blijkbaar toch verschillen tussen Vlamingen en Nederlanders. We focussen hier enkel op het verschil van zegswijzen.

Als wij zeggen dat er ergens weinig of geen volk aanwezig was, zeggen wij: “Er was geen kat”. Nederlanders zeggen dan: “Er was geen hond”.

Van iemand die (onverwacht) goed terechtgekomen is, wordt wel eens gezegd dat hij met zijn gat in de boter gevallen is. Een Nederlander valt met zijn neus in de boter.

Iemand die zware leugens aan het uitkramen is, liegt dat hij zwart ziet. In Nederland zegt men: “Je liegt dat je barst!”

Als iets gedaan wordt wat eigenlijk te laat komt, zijn dat vijgen na Pasen. Onze noorderburen spreken dan van mosterd na de maaltijd.

Als men het heeft over iets uitzinnigs duur, dan kost dat stukken van mensen. In Nederland kost dat een rib uit je lijf.

Als je wil te kennen geven dat iemand zijn verdiende straf krijgt, dan zegt de Vlaming: “Loontje komt om zijn boontje”. De Nederlander zegt: “Boontje komt om zijn loontje”.

Als een Vlaming iets met opzet en in volle bewustzijn doet, dan doet hij dat wetens en willens. Als een Nederlander hetzelfde doet, dan handelt hij willens en wetens.

OKRA Trefpunt Bilzen kiest nieuwe formule van bestuur

OKRA staat voor Open Kristelijk Respectvol Actief en richt zich tot 55-plussers in Bilzen, al 62 jaar lang. Plaatselijke afdelingen werken onder de naam 'Trefpunt'. Bijzonder is dat Trefpunt Bilzen Centrum opteerde voor een nieuwe formule van bestuur. Daarmee wordt een hedendaagse toon gezet en krijgt de hele ploeg een frisse 'boost'.

Een gesprek met Agnes Olefs en Raymond Collings verduidelijkt alles.

Agnes Olefs: "Het is algemeen geweten dat verenigingen een bestuur volgens de traditionele vorm moeizaam samenstellen of behouden. Wie uitstapt wordt niet vervangen; voorzitter, penningmeester of secretaris ben je voor 'het leven'. Daarvoor kiest men niet meer. Leden willen graag erbij horen voor de gekende redenen, namelijk bewegen, creatief bezig zijn en sociaal contact. OKRA heeft dus beslist reden van bestaan."

Raymond Collings: "En dus is er nood aan meer schouders om de bestuurstaken te verzorgen. Onze honderd leden kunnen voortaan rekenen op een team dat bestuurt, met als centrale figuur een teamleider of coach die alle taken deelt met teamleden. Het gaat hier geenszins over een introductie van hedendaagse termen, wel om een ploeg die zich onderling geheel anders verhoudt."

Raymond is de teamleider en er zijn drie teamleden: Agnes, Ludo Froyen en Brigit Swartjes.

Raymond: "Onze hoofdtaak is het begeleiden van activiteiten en het evalueren en bijsturen van het aanbod om zo een hedendaagse vereniging te zijn die 55-plussers van vandaag aanspreekt."

Agnes: "Die taken dienen de plaatselijke werking maar we hebben ook opgelegde opdrachten van de overkoepelende OKRA-leiding: administratie, verslaggeving, ledenwerving."

Raymond: "Daarvoor verwelkomen we graag bijkomende teamleden die zoals wij graag meesturen, logistiek ondersteunen en de handen uit de mouwen steken."

Verandering vraagt tijd

Raymond: "Blijkbaar schrikt onze interne verandering niet af. Integendeel.

Onze vereniging telt vandaag al zeven nieuwe leden. We zijn fier op de vernieuwing, die een lokaal initiatief van Bilzen Centrum is, hopelijk inspirerend voor de nationale leiding en andere Limburgse afdelingen."

Met het oog op de fusie tussen Bilzen en Hoeselt neemt Bilzen Centrum graag Hoeseltse OKRA-geïnteresseerden mee onder de vleugels. Blijkt dat sommigen kiezen voor de afdeling Schoonbeek als meest nabijgelegen kern.

Agnes: "Op 22 augustus wandelden we samen in Hoeselt om zo onze zustergemeente beter te leren kennen."

Raymond: "We ontvangen van harte nieuwe leden of nieuwe leden die onze teamraad willen versterken. Eventueel kunnen zij een tijdje meelopen om te proeven van de sfeer en de nieuwe werkwijze. Wie weet smelt die stage zachtjes tot een warme verbintenis."

Contactadres is www.okra.be/trefpunt/bilzen-centrum

v.l.n.r. Agnes Olefs, Ludo Froyen, Brigit Swartjes, Raymond Collings

Opvoedingswetten van vroeger

Nieuwe generatie mensen, nieuwe regels. Telkens veranderen de opvoedingswetten de meningen en voorkeuren van de 'nieuwe' ouders. Zo probeert iedere generatie om de 'fouten' van de voorgaande te compenseren. Ze wil zich onderscheiden en volgt daarom een eigen weg.

Uit het ruime aanbod van artikels op de website www.opanoma.nl selecteren we onderstaande gebruiken die een licht werpen op gewijzigde omgangsregels doorheen de tijden.

1. Knuffelen

Vroeger was het niet gewoon om je kind vaak vast te houden en te knuffelen. Je mocht de baby aanraken als je hem waste of verschoonde. Ook tijdens het eten geven mocht je de baby vasthouden. Het was echter wel de bedoeling dat je het kindje zo snel mogelijk weer in het ledikant legde en er niet naar omkeek.

2. Rechtshandig

Als je als kind de pech had om linkshandig te zijn, dan werd met lichamelijke straf opgetreden. Iedereen moest rechtshandig zijn. Op de duim sabbelen, links schrijven en tekenen werd bijgestuurd door het 'stoute' linkse handje op de rug te binden.

3. Babyvoedsel

Vroeger bestond babyvoedsel simpelweg niet. Als je kind niet meer genoeg had aan de moedermelk, dan at het gewoon wat op tafel kwam. Daar werd je immers groot en sterk van, dacht men vroeger. Ouders van nu kunnen zich dit niet voorstellen en krijgen kriebels van het idee alleen al.

4. Slapeloze nacht? Jenever!

Dit trucje wordt nog steeds door sommige ouders gebruikt, gelukkig eerder zelden. Niemand wordt vrolijk van slapeloze nachten. Vroeger was het erg normaal om een druppel jenever in de fles melk van het kind te doen. Op die manier sliep de baby de hele nacht door. Ook als de tandjes doorkwamen werd dit magische middelje ingezet. Dan wreef je wat alcohol op de pijnlijke plekjes. Je had gegarandeerd succes!

5. Eigen schuld, dikke bult!

Wie niet horen wil, moet voelen. Vroeger werd het huis niet kindveilig gemaakt. Kroop je kindje langs de hete kachel, dan zei je duidelijk dat dit niet mocht. Negeerde het dit verbod? Dan brandde het zijn handjes en was het zijn eigen schuld.

6. Geen koosnaampjes

Het was vroeger niet normaal om kindjes koosnaampjes te geven. Men dacht dat ze daardoor verwende prinsjes en prinsesjes werden. Goede, verantwoorde ouders deden niet mee aan die gekkigheid. Tegenwoordig is dat anders. Grootouders worden ook niet meer met 'u' aangesproken. Sommige opa's en oma's krijgen zelfs allerlei koosnaampjes. Stiekem is dat toch wel erg leuk.

RELIGIEUS ERFGOED VAN DE ST.-MAURITIUSKERK IN BILZEN

Vandaag, 20 jaar na de restauratie van het interieur, is er in deze kerk een enorme belangstelling, zelfs van buiten Bilzen, voor grafzerken, relikwieën, missalen en beeldhouwwerk. Dat bewees de 'Nacht van het religieus erfgoed' eind juni. Alles begon met een houten zaalkerkje in de tijd van Karel de Grote (8ste – 9de eeuw), misschien zelfs eerder. De latere gotische kerk werd in 1636 in brand gestoken. Midden 19de eeuw verrees een neogotisch kerkgebouw, terwijl het kerkhof rondom verplaatst werd naar de Hasseltsestraat. Begin 20ste eeuw kwamen er nog twee zijbeuken bij.

De imposante grafplaat van landcommandeur Godfried van Bocholtz van de Duitse Orde in de doopkapel verwijst naar diens illustere afkomst en zijn gulheid ten opzichte van de kerk.

Naast de kazuifels van de bedienaars bevinden zich in de sacristie voorwerpen die we ons herinneren uit de kindertijd, o.a. een houten ratel voor in de paastijd. Relikwieën van heiligen ingelegd in kruisen en reliekhouders zijn veelal ongekend goed.

Vrijwel alleen specialisten kunnen de leek inwijden in de afkomst van (houten) beelden die het kerkinterieur sieren. De Beeldenstorm – ook weer in de zestiger jaren van de 16de eeuw – vernielde heel wat kunstwerken maar Haspengouw bleef van deze hetze tegen de rijkdom van de Kerk grotendeels gespaard. Anonieme en ongedateerde houtsnijwerken moeten geanalyseerd worden op basis van uiterlijke kenmerken als kleding, structuur, polychromie enz.

Een vierde thema betreft de geschriften, en dan vooral het missaal. Hoewel de boekdrukkunst bij ons in de tweede helft 15de eeuw nog in de kinderschoenen stond, eiste het Concilie van Trente in de jaren zestig van de 16de eeuw, uniformiteit van misboeken ter vervanging van wat alom in gebruik was. Het Antwerpse Plantijn-Moretusmuseum is het meest gekende centrum van boekdrukkunst in de Nederlanden, naast het prinsbisschoppelijke Land van Luik.

De erfgoed rondgang eindigde in de tuin van de voormalige dekenij met een glaasje voor de talrijke geïnteresseerden. Gelijkgezinden haalden herinneringen op uit hun christelijke jeugd.

Opnieuw meanders in de Munsterbeek te Bilzen

De Munsterbeek loopt van het Kempens plateau, onder het Albertkanaal door, naar het park Edelhof in Munsterbilzen en zo naar de Demer bij de Munsterbeekweg (de fietssnelweg).

Om de waterafvoer te versnellen werd de rivier na de oorlog rechtgetrokken maar daarmee werd ook het biologisch leven in de beek vernietigd. 70 jaar later wordt daarop teruggekomen in het kader van de Blue Deal. Over een lengte van 850 m, tussen de Appelboomgaardstraat en de aansluiting met de Demer, heeft de provincie Limburg – in samenwerking met Natuurpunt, de stad Bilzen en de Watering het Vereveld – de meandering in de rivier hersteld, de oevers robuuster gemaakt en daardoor de ecologische waarde verhoogd.

Dankzij micromeanders stroomt het water niet meer overal even snel en dood-hout-constructies verstevigen de ecologische functie van de beek. Door die ingrepen ontstaat er een slingerende beweging van het water waardoor in de bochten hier erosie optreedt en elders sedimentatie.

De Blue Deal is een programma van de Vlaamse Regering, gelanceerd in de strijd tegen waterschaarste en droogte. Een watering zoals 'het Vereveld' is een vereniging van landbouwers, natuurorganisaties en lokale overheden met eigendom in een bepaald gebied – hier Demervallei en Munsterbeek – die een stroomgebied van beken en grachten beheert.

Ieders stem telt!

De democratie is van ons allemaal en we moeten die koesteren. Op zondag 13 oktober kiezen we de nieuwe gemeente- en provincieraden die starten op 1 januari 2025. Door de afschaffing van de opkomstplicht voor deze verkiezingen in Vlaanderen heeft iedereen de keuze om al dan niet te gaan stemmen.

Het lokale bestuur staat het dichtst bij ons, burgers, en heeft daarom een directe invloed op alle inwoners. Het stadsbestuur beslist over tal van zaken uit ons dagelijks leven: wonen, onderwijs, openbare werken, ordehandhaving, toegankelijke gemeentelijke dienstverlening, speelpleinen, kinderopvang, aanleg van gemeentewegen ... Het stelt eigen gemeentelijke besluiten op voor het lokale verkeer en heel veel meer. Daarnaast voert het gemeente-

bestuur taken uit in opdracht van de Vlaamse en Federale overheid, o.a. de uitgave van identiteitskaarten, paspoorten en rijbewijzen.

Lokale besturen hebben instrumenten om armoede, racisme en discriminatie aan te pakken en om een inclusieve samenleving te bewerkstelligen. Onze Bilzerse partijen en mandatarissen geven zo mee vorm aan ons dagelijkse leven.

Om het democratisch systeem goed te doen werken hebben we ieders participatie nodig zoals deelnemen aan verkiezingen en gebruikmaken van het stemrecht. Zo hebben burgers concreet de kans om invloed uit te oefenen op wat er gebeurt in de gemeenteraad en dus op de toekomst van onze stad. Anders gesteld: zo massaal mogelijk gaan stemmen versterkt de democratie en de legitimiteit van het resultaat. Door je stem uit te brengen maak je duidelijk welke partij volgens jou een beleid wil voeren waar jij akkoord mee gaat.

De kandidaat met de meeste voorkeurstemmen in de grootste fractie van de coalitie wordt automatisch burgemeester. De lijststem verdwijnt, alleen de voorkeurstemmen zullen bepalend zijn.

Een stem die niet uitgebracht wordt heeft géén invloed. Het is een stem waar géén rekening mee gehouden wordt. Ieders stem telt en bepaalt.

MERKWAARDIGE BOMEN IN BILZEN

In Rosmeer, op het plein tegenover de kerk op de hoek van de Kerkstraat en de Rosmeerstraat, staat een boom. Volgens het Provinciaal Natuurcentrum gaat het om een zeldzaam exemplaar, de *Albizia julibrissin* 'Rosea', ook Perzische zijdeboom of slaapboom genoemd. Het is zeker niet de enige in zijn soort in Bilzen. Hij komt nog voor op een drietal plaatsen, o.a. aan het Prieeltje aan de Demerlaan. In bloei draagt de boom roze welriekende bloemen en bladeren, verwant aan het kruidje-roer-me-niet. De gevederde bladeren sluiten zich 's nachts, vandaar slaapboom.

De voorbije vijf jaar inventariseerden de vrijwilligers van de Limburgse Bomenwerkgroep 5.000 merkwaardige bomen. 120 van die unieke Limburgse bomen, waarvan 25 in Bilzen, zijn door de werkgroep en het Provinciaal Natuurcentrum gebundeld in de publicatie 'Merkwaardige bomen in Limburg. Op pad met bomenjagers' (2022).

Zo werkt de provincie Limburg aan een draagvlak voor waardevolle en unieke bomen. Het uiteindelijke doel: oude bomen behouden, jonge bomen kansen geven om oud te worden en plaats geven aan diverse bomen in privétuinen, parken en op openbare terreinen.

'Omdat we ook van gisteren zijn'

Historiek is een onafhankelijk onlinegeschiedenis- en actualiteitsmagazine voor een breed publiek. De site wil geschiedenis en actualiteit met elkaar verbinden en geschiedenisverhalen heel ruim gratis toegankelijk maken. Naast de website bestaat er een nieuwsbrief die wekelijks naar zowat 50.000 abonnees gaat.

Historiek vindt geschiedenis relevant. Wie wil weten in wat voor wereld hij leeft, zal altijd moeten kijken hoe en door welke factoren die wereld zo geworden is. Een duik in het verleden is dan nuttig. Geschiedenis kan helpen onszelf en de wereld rondom beter te begrijpen. Op Historiek vind je duizenden encyclopedische artikelen, achtergrondverhalen met een historische link en boekbesprekingen. Daarbij wordt belang gehecht aan een objectieve, apolitieke benadering.

Deze website is gratis dankzij advertentie-inkomsten en de steun van donateurs.

Historiek verstuurt iedere dinsdag per e-mail een gratis geschiedenis- en actualiteitsmagazine, met daarin de interessantste berichten van de week.

De site biedt ook een alfabetische lijst met historische gebeurtenissen, unieke en generieke historische (kern)begrippen en algemene geschiedenisonderwerpen, met links naar achtergrondverhalen over de betreffende thema's.

Taalgeschiedenis, kunstgeschiedenis, sportgeschiedenis, uitvindingen, ontdekkingsreizigers, personenregister en populaire berichten komen aan bod.

Werkelijk een schat aan informatie voor de liefhebber. Dit is genieten van kunst, cultuur, geschiedenis en natuur vanuit je luie zetel!

Naar een tekst uit Historiek.net

Nieuwe maten: van klein naar groot ... met voorvoegsels

Een seconde, een kilogram en een meter zijn begrippen die in onze dagelijkse leefwereld gewoon zijn. Maar nieuwe tijden brengen nieuwe wetenschap en dus is er nood aan nieuwe begrippen en eenheden.

Een seconde is al kort, maar in de wetenschap wordt met nog veel kleinere tijdseenheden gewerkt. Zo is een *milliseconde* een duizendste seconde (0,001 seconde), net zoals een *millimeter* een duizendste meter is. Dat wordt ook wel geschreven als 10^{-3} m. Die macht van 10 met het minteken ervoor geeft aan hoeveel keer je de eenheid door 10 moet delen.

De volgende stappen zijn:

mikro van het Griekse 'mikros' of 'klein': een miljoenste deel of 0,000 001 of 10^{-6} , *nano* van het Latijnse 'nanus' of 'dwerg': een miljardste deel of 10^{-9} , *pico* van het Italiaanse 'piccolo' of 'klein': een biljoenste deel of 10^{-12} , *femto* van het Deense 'femten' of 'vijftien': een biljardste deel of 10^{-15} en *atto* van het Deense 'atten' of 'achttien': een triljoenste deel of 10^{-18} . De tegenhangers naar de 'grotere' wereld zijn achtereenvolgens: *kilo* (10^3), *mega* (10^6), *giga* (10^9), *tera* (10^{12}), *peta* (10^{15}) en *exa* (10^{18}).

In 1991 zijn er weer nieuwe voorvoegsels ingevoerd waarmee nog kleinere of grotere maten of hoeveelheden kunnen weergegeven worden: *zepto*: 10^{-21} (en 21 is drie maal zeven, en je herkent het Latijnse 'septem' dat 'zeven' betekent) en *yocto*: 10^{-24} (24 is drie maal acht, en het Griekse 'okto' betekent 'acht'). Uiteraard bestaan ook de voorvoegsels aan de andere kant van het spectrum: *zetta*: 10^{21} en *yotta*: 10^{24} .

In 2022 ging men nog een stapje verder met *ronto*: 10^{-27} en *quecto*: 10^{-30} en hun tegenhangers *ronna*: 10^{27} en *quetta*: 10^{30} .

Tot slot nog een aantal voorbeelden: de aarde heeft een massa van 6 ronnagram, de veel grotere planeet Jupiter komt uit op 2 quettagram. De diameter van het hele waarneembare universum is slechts 1 ronnameter.

CONTRAST

Pro of contra

SHOPPEN: ONLINE OF IN 'T ECHT?

Sinds het bestaan van internet zijn er een massa koopmogelijkheden bijgekomen. Vroeger moest je kiezen tussen een kleine of een grote winkel, een keten of een lokale ondernemer, een knus boetiekje of een winkelcentrum. Nu kan je over de hele wereld je aankopen doen. Waar gaat jouw voorkeur naar uit?

ONLINE

Mijn winkels zijn altijd open, dag én nacht! Ik hoef er zelfs de deur niet voor uit! Geen gedrang, geen opdringerig winkelpersoneel, een aanbod om u tegen te zeggen. Je kan alles thuis laten bezorgen. Voor mensen met mobiliteitsbeperkingen is online winkelen een zegen.

IN 'T ECHT

Ik wil wat ik koop kunnen voelen, zeker als het om kledij gaat. Ook eetwaren wil ik met mijn eigen ogen inspecteren. Gezellig rondkuieren in een winkel heeft ook zijn charmes, met tussendoor een koffietje op een terrasje. Je weet nooit wie je onderweg ontmoet ...

►► **Of je nu online shopt of naar een echte winkel gaat, je moet alleszins dingen in huis halen: eten, drinken, kleding. Nodig? Nuttig? De meeste dingen wel, maar veel misschien ook niet. Dat is een afweging die ieder voor zich moet maken.**

Wie in het verleden spullen gekocht heeft die hij weer kwijt wil, kan die altijd te koop zetten op een tweedehandswebsite, of uitstallen op een rommelmarkt ...

WIST JE DAT...

... je een geldautomaat in de buurt kan vinden door te surfen naar **ikzoekeengeldautomaat.be**? Geef in de zoekbalk een postnummer in en je krijgt rechts alle geldautomaten in de buurt te zien met naam, adres en openingsuren. Het kaartje toont bovendien de verschillende locaties.

Maand van de Voetganger

Oktober is Maand van de Voetganger

Deze maand staat nog meer dan anders in het teken van voetgangers. Tal van stedelijke diensten zetten zich dag na dag in om het voetgangers en wandelaars zo goed mogelijk naar hun zin te maken in Bilzen.

Stap ook mee

Op **dinsdag 22 oktober** organiseert LDC De Wijzer een wandeldag met twee lussen:

- 9.30 uur: 14 km in het Munsterbos & Nationaal Park Hoge Kempen
- 12.30 uur: lunch in het LDC
- 13.15 uur: 8 km in en rond de Landcommanderij Alden Biesen
- 15.30 uur: koffie en taart in het LDC

- ▶ Deelname: 5 euro
- ▶ Inschrijven: 089 39 75 01 • ldcdewijzer@bilzen.be
- ▶ Wandelervaring en gepaste uitrusting vereist. Er wordt gestapt aan 5 km/u.

Het LDC organiseert trouwens op regelmatige basis gelijkaardige activiteiten. Elke maandag is er om 10.30 uur een gezondheidswandeling en op vrijdag om 10 uur een sessie nordic walking.

LOKAAL DIENSTENCENTRUM

De Wijzer - Secretariaat

Eikenlaan 24, 3740 Bilzen
089 39 75 01 (nieuw nummer!)
Ma: 9 - 12 uur en 13.30 - 16.30 uur
Di: 9 - 14 uur
Wo: 9 - 14 uur
Do: 9 - 12 uur en 13.30 - 16.30 uur
Vrij: 9 - 14 uur

De Wijzer - Cafeteria

Ma: 9 - 16 uur
Di: 9 - 16 uur
Wo: 9 - 14 uur
Do: 9 - 16 uur
Vrij: 9 - 14 uur
Tijdens schoolvakanties: 10 - 14 uur

SENIORENHUIS

Camille Huysmansplein 14
bus 1, 3740 Bilzen
Woensdag en vrijdag:
9 - 12 uur
Gesloten op feestdagen en
tijdens schoolvakanties

DORPSRESTAURANTS

Truus Brökling
0478 49 52 54
Carina Castermans
0472 43 24 71

MINDER MOBIELEN CENTRALE

089 39 75 00
(nieuw nummer!)
Op weekdays 9 - 12 uur

ZORGLOKET

Elke dinsdagvoormiddag is een maatschappelijk werker bereikbaar in LDC De Wijzer.

Maak een afspraak

089 39 75 01 (LDC De Wijzer) of
089 39 76 00 (Sociaal Huis)
Op alle andere dagen kan je met
zorgvragen terecht in het Sociaal Huis
(Hospitaalstraat 15, 3740 Bilzen)

Vragen, opmerkingen of klachten
over de werking van LDC De Wijzer?
Graag telefonisch of via e-mail
089 39 75 01 en ldcdewijzer@bilzen.be

Verantwoordelijke uitgever

Schepen van Senioren Guido Cleuren
www.bilzen.be/ldc-de-wijzer